

היום הרת עולם

המקטרגים על בריאתו^א. פתן זה שהגיה ממאורתו, הכיש את מלך הנבראים^ב בעקבו^ג, בהטילו בו את ארסו - ארס הספקות.

האור הבוהק שבקע מעקיבו של אדם, הכהה את גלגל חמה^ד, ואילו הנחש, מורד - האור ההולך חשכים, אשר רגליו היוורדות מות, בוססות בעמקי הרע, אכול שנאה לכל מה ששיך לטוב ולברכה, נפשו סולדת ממושג של נצחיות, בהיותו חלק בלתי נפרד מחידלון ומיתה.

כל מהותו של הנחש היא ארעית ומקרית, ומכאן איבתו לחיים שיסודם קבוע ונמשך, לפיכך היתה תחילת פיתוייו כרוכה בסימן של מות^ה, ובבקשת ההנאה הרגעית, העדפת ההווה המעורער על העתיד המוצק.

האדם שנברא בצלם אלקים, יועד על ידי בוראו להיות כאלקים: אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם^ו. אך החפזון^ז שהיה כרוך בריצת רגלים להרע, הוא שקיצץ את הכנפים שהיו מוכנות להרקיע שחקים, הלהיטות להשיג כעת באיסור, מה שמוכן מראש להינתן לו כעבור זמן, לא רק בהיתר, אלא מתוך אהבה וחיבה

מדי שנה בשנה עם סיומה של השנה שחלפה-עברה, חוזר ונשנה התהליך^א, הבריאה כולה שבה לנקודת המוצא^ב, בה החלו לנוע גלגליה, כשבמרכזה האדם שנוצר, בכדי להעלותה עמו.

בראש השנה הראשון של הבריאה, הוכתר הקב"ה למלך על כל הארץ, על ידי יציר כפיו בחיר הנבראים. ^ג להכתרה זו היו שותפים העליונים וכל היצורים שבאפם רוח חיים. הקריאה שהדהדה מסוף העולם ועד סופו היתה: באו נשתחוו ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו. ^ד

ברם, שמחה זו של עליונים ותחתונים לא ארכה אלא שעות ספורות בלבד, ^ה עם דמדומי חמה, בשעות האחרונות הסמוכות לשקיעה סרח אדם הראשון^ו, בעקבות עינו הרעה של צר-העין הנחש הקדמוני, שארס הקנאה פעפע בו^ז, הלה לא יכול שאת כיצד קרוץ מחומר הפך להיות נשוא הבריאה כולה.

אותו ערמומי^ח - ראשית חטאת הבריאה, נרגן מפריד אלוף^ט, פתח בכרכורים מסביב לצלעו של אדם^י, במטרה להוכיח צדקת טענת

א. עיין: שער הכוונות תחילת דרושי ר"ה ד"ה ויראה לי כי בכל ר"ה וכו'. וע"ע: ר"ה כז, א. שם טז, א. במשנה ובר"ן שם.

ב. עיין: דברי חיים לר"ה א. בד"ה תקעו.

ג. עיין: ליקוטי תורה לה"תניא" נצבים, ד"ה כי כארץ: ואמר אדה"ר אז השיר של יום ו' הוא ה' מלך וגו'.

ד. תהלים צה, ו. ועיין: פרקי דר"א פי"א תנחומא פקודי. זוה"ק ח"א רכא, ב.

ה. בראשית רבה יח, ו.

ו. סנהדרין לח, ב. פרקי דר"א, פי"א.

ז. סנהדרין נט, ב. תיקוני זוהר צג, א.

ח. בראשית ג, א. בראשית רבה יט, א: ערום מכל אורו

מכל, ירושלמי קידושין פ"ד הל' א.

ט. משלי טז, כח. בראשית רבה כ, ב.

י. עיין: זוהר חדש צא, ב.

יא. עיין: סנהדרין לח, ב. בראשית רבה ח, ו זוה"ק ח"א כב, ב ועוד.

יב. עיין: בראשית רבה טו, ד: עילה אותו, היך מה דאת אמר: שום תשים עליך מלך.

יג. עיין: אבות דר"נ פל"א: מלאך המות באדם. זה עקביו של אדם וע"ע תוס' נזיר נא, א ד"ה רקב.

יד. עיין: זוה"ק ח"א קמב, ב.

טו. עיין: זוהר חדש צא, ב.

טז. תהלים פב, ו. ועיין: ע"ז ה, א. ויקרא רבה יא, א.

יז. עיין: בראשית רבה כא, ז. ויקרא רבה כה, ב.

כלפי יוצר הכל ב"ה^כ, הטוב ומטיב, הפגיעה הקשה במתנת מלאכי עליון, שהעניקו לו מעצמתם^כ, ואילו הוא כפר בטובתם והכפיש את חלקם העילאי בעוללו בעפר קרנם, יצא אדם הראשון בדימוס, וזכה בדין לאחר שהכיר בחטאו ושכ בתשובה לפני קונו^כ. מדת הרחמים כבשה אף את כף המאזנים, ודינו הקשה הוטה לכף זכות.

"היום הרת עולם", ביום זה בו החל הריונו של עולם^כ, הנמשך והולך עד שלימות תיקונו, התגלגלה מדת הרחמים ונתגלתה במלא אונה וזהרה, רחמי האב על הבן גברו על דקדוק הדין^כ, הכרעת קיום העולם הועדפה על קטרוגם של הללו שקראו: מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו^ל, אם כי מעשהו של היצור הראשון השביע מרורים את הבריאה כולה^{לא}.

ברם, התשובה שקדמה לעולם^{לב}, היא שעמדה לו למשך רגליו. באותה שעה של חשיכה נגה אורה של שבת על הבריאה כולה, העולם נתעטף במעטה של טוב^{לג}. היה בכך סמל לעתיד לבוא ליום שכולו שבת, שיסודו תשובה, בו יתוקן המעוות, בו תתעלה הבריאה לרום תכליתה.

"אתה סימן לבניך, כשם שעמדת לפני בדין היום הזה ויצאת בדימוס, כך עתידין בניך לעמוד לפני בדין ביום זה ויוצאין בדימוס"^{לד}.

בשתי ידיים^{יח}, היא שמיעטה קומתו, זו שהגיעה עד לשמים^{יט}, ואילו כעת הושלכה לעפר הארץ.

שנים הם שאחזו בטליתו של האדם, הנפש האלקית, חלק אלוך ממעל - אדם, מלשון: אדמה לעליון^כ, והגוף האדמתי - אדם, עפר מן האדמה. ארעיות ונצחיות התמודדו יחדיו, ימות החול החולפים ויום שכולו שבת הנצחי, חשכת החולך ואור היקרות של הקדושה ערכו מלחמה בשעה של בין הערביים.

אילו המתין נזר הבריאה שעה קלה בלבד, לרגע שבו שכינת השבת פורשת כנפיה, או אז היה עץ - המות עוטה מחלצות חיים^{כא}, הרע הטמון ברגע החפוז, היה נהפך להיות טוב נצחי, המקרה והארעי של ימות החול, היה לובש מימד של שבת הקבועה^{כב} וקיימת לעד.

זוהמת הנחש שתוכנה היא ערבוביה, אנדרלמוסיה של טוב ורע, השואפת להפריד בין הדבקים, המגלמת את האנוכיות המאוסה, השקועה בעפרוריות ארצית, קצוצת כנפי ההתעלות^{כג}, הקשורה בטבורה למורד התהומי, היא שדבקה בו בזה שנוצר למטרה אחת ויחידה, לשאוף לעליה תמידית, ולהעלות עמו השמימה את הארץ עצמה.

למרות הכל, ועל אף הירידה האיומה, והמעל הכבד בקדשי שמים^{כד}, כפיית הטובה

יח. עיין: שער הכוונות, דרושי ר"ה דרוש א. וע"ע ליקוטי תורה להאריז"ל תהלים פד, ד"ה עוברי בעמק הבכא.

יט. חגיגה יב, א. בראשית רבה יט, ה כ. ישעיה יד, יד.

כא. עיין: ליקוטי תורה להאריז"ל בראשית, ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר. ועיין תיקוני זוהר נז, א.

כב. עיין: ביצה יז, א. פסחים קה, א.

כג. עיין: בראשית רבה כ, ה.

כד. עיין: זוה"ק ח"ג קכב, א.

כה. עיין: ע"ז ה, א-ב: כפוי טובה בני כפוי טובה.

כו. עיין: תיקוני זוהר קלו, ב.

כז. עיין: בראשית רבה כב, יג. זוהר חדש ט, א. כח. עיין ר"ה כז, א תוס' ד"ה כמאן, וע"ע שער הכוונות עין ר"ה דרוש א בסופו. ובקונטרס "היחוד והיראה" מאמר ראשון אות ג' ב ביאור רחב.

כט. עיין: זוה"ק ח"ג צט, ב. ל. תהלים ח, ה ובהע' 11.

לא. עיין: בראשית רבה י, ד. יב, ו.

לב. פסחים נד, א.

לג. עיין: זוה"ק ח"א ס, א.

לד. ויקרא רבה כט, א.

המשיח, בשעת תקיעת שופר^{מא}, שהרי כל מהותו של יום זה הפוכה היא מדרכו העקומה ושיטתו המעוותת, ולפיכך שעת הכושר היא לכליון המוות והעברתו מן העולם לנצח, ומכאן נובעת בקשת החיים המרובה ביום זה, המבטאת את רצון החיים כפי שנתכנו לפני החטא.

בד בבו עם הזכרת ההבטחה של "אתה סימן לבניך", שעליה נחקן בתפלה: ודברך אמת וקיים לעד, מעלים את זכות האבות שהוטל עליהם לתקן את כל מה שפגם אדם הראשון, במטרה ללכת בדרכיהם ולעשות כמעשיהם. אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם^{מב}. באותו יום שבו נקטעה קבלת עול מלכותו, לרגלי זוהמת הנחש, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה - בשופר^{מג}, המורה על מסירות נפש בפועל, כדוגמת עקידת יצחק, ביטול האנוכיות הנובעת מארסו הטמא של הנחש, ויצחק אבינו הוא שתיקן ברכת מחיה המתים בשעת עקידתו, להורות לנו כי על ידו ובאמצעות הדביקות במסירות נפשו תוסר חרפת המות^{מד}, והוא שימליץ טוב ביום הדין הגדול לזכות את ישראל^{מה}.

ואף השופר הגדול שבו ייתקע לעתיד לבוא, העשוי מקרן אילו של יצחק^{מו}, יבשר על הסרת זוהמת הנחש כליל, ולפיכך יחיו המתים באותה שעה. והעולם יתעלה לחיות חיי נצח כל הכתוב לחיים בירושלים^{מז} במהרה בימינו אמן.

"בתשרי נולדו אבות^{לה}— הריון זה של העולם, שנתלוו אליו חבלי לידה קשים, עיוותים ועקלקלות, הוליד בעקבותיו את אבות העולם, ואכן אבות הם לא רק לבחירי היצורים - ישראל שעלו במחשבה תחילה^{לו}, שמחשבתם קדמה למחשבת הבריאה, שהרי אלמלא הם מה תועלת יש בעולם - אלא אבות הם לעצם קיומו של עולם.

לאחר שנתערערו אשיות הבריאה, נדרש העולם ללידת האבות בכדי לחזק יסודותיו^{לז}, שלשת האבות הם הם העמודים שעליהם חזר העולם ונתבסס^{לח}, כל אחד מהם וחלקו בתיקון המעוות, תורה, עבודה, גמילות - חסדים, מהווים תמוכות לקיומו, על ידם הולך הוא ונשלם, ולפיכך שמם הוא אבות העולם, בהיות קיומו על ידם ובזכותם.

אותה טענה של אבינו הראשון, אברהם: " אם עולם אתה מבקש, אין דין, ואם דין אתה מבקש לית עולם"^{לט}, חוזרת ונשמעת ביום בו עומדים בניו לדין, ובגללה נדרשת הזכרת זכות אבות בתפלה ובמעשה - באמצעות השופר^{מז}— המעלה קול פשוט, המבטא המיית הלב של בני אברהם, יצחק ויעקב.

אותו קלקול שגרם הנחש בזוהמתו, הולך ונמוג ביום הכסה, כאשר ישראל קדושים נמשכים אחרי בוראם כאיל זה שבקרנו הם תוקעים, ולא בכדי מתבהל השטן וחושש מביאת

לה. ר"ה ו, ב.

לו. עיין: בראשית רבה א, ד. זוה"ק ח"א כד, א.

לז. עיין: בראשית רבה יד, ו. תיקוני זוהר עב, א. קיא, ב. קלט, א.

לח. עיין: זוה"ק קמו, ב. סתרי תורה.

לט. בראשית רבה מט, ט.

מ. ויקרא רבה כט, ז-ט.

מא. עיין: תוס' ר"ה טז, ב ד"ה כדי, בשם הירושלמי.

מב. ר"ה טז, א.

מג. עיין: ב"י טור או"ח סי' קיב.

מד. ישעיה פה, ח.

מה. שבת פט, ב. ועיין: תיקוני זוהר נח, ב: מסטרא ויצחק דאיהו ראש השנה.

מו. עיין: בראשית רבה נה, ט: וסופן ליגאל בקרנו של

איל שנאמר: וה' אלקים בשופר יתקע.

מז. ישעיה ד, ג.